

↑ **PRANGLILE** kerkis muuseum Tallinnast tee äärest leitud majapalkidest.

ehk mööda madalikku meres, kus meri on otseses mõttes põlvini. “Võrreldes paadiga transportimisega oli see kahtlemata efektiivsem,” ütleb Võrklaev. Saarelt pärineb ehituseks vaja läinud saare- ja tammpalk, mida kasutati kaevu ehitamisel.

Võrklaevade suvemajad on kerged puittehitised postidel. “Mäletan, et vanaisa joonestas ka projekte ise, kuid kui võrd neid tollal kinnitati, ei tea. 1980ndatel maju ehitades oli mõte vaid suvede veetmisel ja seetõttu ei panustanud me tollal soojustusse,” jätkab ta ja lisab, et nüüd ilmselt veedaks nad saarel rohkem aega, kui majad oleks soojustatud ja korralike küttekolletega.

Samblaga vooderdatud majaseinad. Endise Kõinastu saarevahi Mari-Liis Pae vanaisa Ülo Kivihall ehitas sõja ajal saarel toimunud põlengus hävinud kodukohale, Kõinastu Matsi-Jaanile väikese suvemaja. Tema perekond aitas teda kõiges, käed panid külge ka hakkajad lapselapsed. “Esiotsa sai valmis maja pliidiga pool, seejärel valmis teine majaosa. Samblaga vooderdasime seinad, see sambla korjamine kadakate alt meenub esimesena,” jutustab Pae, kelle sõnul sai kogu vajaminev ehitusmaterjal saarele jupphaaval kohale toodud.

”Saarele sõites jäävad kõik mured ja kiirustamine mandrile maha, meri puhastab mõtted ning aeg omandab täiesti teise tähenduse.

Andres Ella

“Ent kuna meie vanaisal olid kuldsed käed, oskas ta ka kõik kapid-lauad-pingid majja ise ehitada,” sõnab Pae. Vanale sepikojale tegi papa, nagu teda hüüti, katuse peale ning see säititi hiljem kuuriks. “Aga jah, palgiotstest ja lauaservadest aitasime õdedega koos kinni hoida ja nõnda tasapisi kõik valmis,” meenutab Pae. “Algul tehti kõik toidud õues lõkkel, ent kui pliit juba tuppa saadi, oli ikka suur kergendus,” mäletab Pae. Suures osas toodi ehituseks vajaminev palkmaterjal Muhust.

Kuidas ehitusmaterjal saarele saab. Saaremaa mees Andres Ella läks Ruhnu esimest korda 2008. aasta jaanipäevaks. “Esimesest hetkest hakkas saar mulle meeldima ja tekkis soov sinna suvemaja ehitada. Mõne aja pärast õnnestuski osta maatükk, kuhu lubati maja ehitada,” meenutab Ella.

2012. aastal alustas Ella projekteerimist ja keskkonnaametiga läbirääkimist. “Sain ehitusloa ning alustasin ehituse planeerimisega,” räägib ta. Sügisel 2013, mil ehitusega reaalselt pihta hakati, hakkas saarele sõitma ka uus laev Runö, kuhu mahub kuni viis tonni lasti.

Kõige keerulisem moment Ruhnu ehitamisel oli Ella sõnul logistika ja kogu